

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กองการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง

ที่ นม๘๕๒๐๔/

วันที่ ๕ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

เรื่อง ขออนุมัติดำเนินโครงการจัดทำฐานข้อมูลทำเนียบภูมิปัญญาท้องถิ่น ประจำปี ๒๕๖๘

เรียน นายองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง

ตามที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเป็นแหล่งอ้างอิงหรือแหล่งศึกษาค้นคว้า ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ให้มีการอนุรักษ์และทำนุบำรุงด้านศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล หนองแวง จึงขอจัดทำฐานข้อมูลด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้า และการนำไปใช้ประโยชน์ได้ อย่างเต็มประสิทธิภาพ

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง ในฐานะหน่วยงานหลัก ในการดำเนินพันธกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ตระหนักถึงความสำคัญในการรวบรวม ข้อมูลสารสนเทศจัดระบบฐานข้อมูลท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นแหล่งในการศึกษาค้นคว้าด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ของท้องถิ่น อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์ ทำนุบำรุง และเผยแพร่มรดกด้านศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติอีกด้วย โดยจะเริ่มดำเนินการจัดเก็บ/สำรวจ/สอบถาม ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ สิ้นสุดเดือนธันวาคม ๒๕๖๘

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณาอนุมัติ

(ลงชื่อ).....

(นางสาวดารณี ธนังคานนท์)

นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

(ลงชื่อ).....

(นางวลัยพร กองขุนทด)

ผู้อำนวยการกองคลัง รักษาราชการแทน

ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

เห็นควร อนุมัติ

(ลงชื่อ).....

(นางสุกัญญาลักษณ ศิริบุรณ)

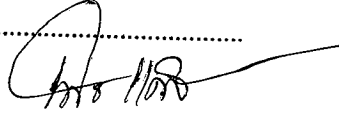
รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รักษาราชการแทน

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง

ความเห็นของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง

อนุมัติ

ไม่อนุมัติ/ เพราะ.....

(นางเพียร แซ่ลี)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง

โครงการจัดทำฐานข้อมูลทำเนียบภูมิปัญญาท้องถิ่น
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘
กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

หลักการและเหตุผล

การจัดทำฐานข้อมูลด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นอีกหนึ่งในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง ซึ่งมีหน้าที่ในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิท้องถิ่น เพื่อเป็นแหล่งอ้างอิง หรือแหล่งศึกษาค้นคว้าศิลปวัฒนธรรมด้านท้องถิ่น ให้มีการอนุรักษ์และทำนุบำรุงด้านศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง ในฐานะหน่วยงานหลักในการดำเนินพันธกิจทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ตระหนักถึงความสำคัญในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศจัดระบบฐานข้อมูลท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นแหล่งในการศึกษาค้นคว้าด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์ ทำนุบำรุง และเผยแพร่มรดกด้านศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติอีกด้วย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญ และมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน
๒. เพื่อให้ผู้รับบริการถ่ายทอดตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนเอง อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญานั้น ๆ ต่อไป

เป้าหมาย

มีการจัดระบบฐานข้อมูลสารสนเทศข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น จาก ๒๒ หมู่บ้าน ในตำบลหนองแวง

งบประมาณ

ไม่ใช้งบประมาณ เพราะเป็นการสำรวจข้อมูล

ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม ๒๕๖๘ – ธันวาคม ๒๕๖๘

สถานที่ดำเนินการ

หมู่บ้านในตำบลหนองแวง ทั้ง ๒๒ หมู่บ้าน

วิธีการดำเนินงาน

๑. เขียนโครงการ ขออนุมัติจัดทำโครงการ เพื่อเสนอต่อผู้บริหาร
๒. ประสานงานผู้นำหมู่บ้านเพื่อสอบถามข้อมูลเบื้องต้น
๓. ดำเนินการสำรวจข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
๔. จัดทำฐานข้อมูลด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น
๕. ติดตามประเมินผลและสรุปผล/รายงานผล

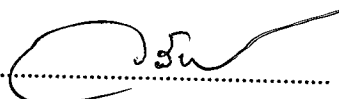
ผู้รับผิดชอบโครงการ

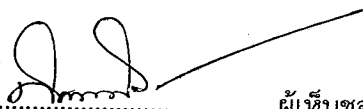
กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

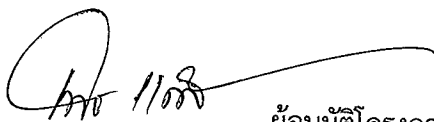
ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง มีข้อมูลด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นรูปธรรม
๒. หน่วยงานมีข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาของสาธารณชน เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น

(ลงชื่อ).......... ผู้เขียนโครงการ
(นางสาวดารณี ชนังคานนท์)
นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

(ลงชื่อ).......... ผู้เสนอโครงการ
(นางวัลย์พร กองขุนทด)
ผู้อำนวยการกองคลัง รักษาราชการแทน
ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

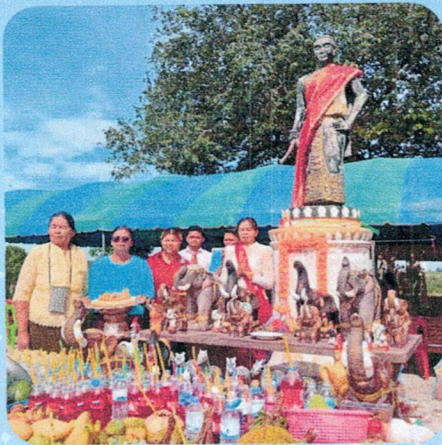
(ลงชื่อ).......... ผู้เห็นชอบโครงการ
(นางสุกัญญาลักษณ์ ศิริบูรณ์)
รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง รักษาราชการแทน
ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง

(ลงชื่อ).......... ผู้อนุมัติโครงการ
(นางเพียร แซ่ลี)
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง

ทำเนียบภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตำบลหนองแวง

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง
อำเภอเทพารักษ์ จังหวัดนครราชสีมา

คำนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ รัฐต้อง (๓) อนุรักษ์ ป่าไม้ และส่งเสริม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ โดยจัด ให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชนและองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

ปัจจุบันภูมิปัญญาไทยมีความสำคัญอย่างยิ่ง เป็นเครื่องมือช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง สร้างความ ภาคภูมิใจแก่สังคมไทย สามารถปรับและนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสม ให้เกิดความสมดุลระหว่างคน กับสังคมและวัฒนธรรมได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ยังช่วยเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมได้ตามยุคสมัย

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง ได้เล็งเห็นความสำคัญของภูมิ ปัญญาท้องถิ่น จึงได้จัดทำฐานข้อมูลทำเนียบภูมิปัญญาท้องถิ่น ประจำปี ๒๕๖๘ ขึ้นเพื่อสืบสาน และอนุรักษ์ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ที่มีความสำคัญต่อชุมชน และไม่ให้เกิดการสูญหายไปจากสังคม โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าฐานข้อมูล ทำเนียบภูมิปัญญาท้องถิ่นเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนในการศึกษาข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อไป

บทที่ ๑

แนวคิดเกี่ยวกับฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน
๒. เพื่อให้ผู้รับการถ่ายทอดตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนเอง อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญานั้น ๆ ต่อไป

๒. ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) หมายถึง พินความรู้ความสามารถที่ผ่านกระบวนการคิดโดยใช้สติปัญญาของคนในท้องถิ่น มีการเรียนรู้และการถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งจนเกิดผลดีงาม มีคุณค่า มีประโยชน์สามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาคุณภาพชีวิต หรือใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละยุคสมัย

๓. ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น แบ่งออกเป็น ๘ สาขา/ด้าน ดังนี้

สาขาที่ ๑ ด้านเกษตรกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการกสิกรรม/การปศุสัตว์/การประมง/การป่าไม้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ โคก หนอง นา เป็นต้น

สาขาที่ ๒ ด้านหัตถกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานฝีมือหรืองานช่างที่ทำด้วยมือและอุปกรณ์อย่างง่ายโดยไม่ใช้เครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลักในการผลิต เช่น งานจักสาน, งานแกะหนังตะลุง, งานทอผ้าด้วยมือ, งานเย็บปักถักร้อย, การทำหัวโขน เป็นต้น

สาขาที่ ๓ ด้านอุตสาหกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานที่ใช้ทุน แรงงาน และเครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลักในการผลิต โดยมีเป้าหมายการผลิตของเป็นจำนวนมากการค้า และรวมงานด้านการบริการ เช่น การทำเครื่องเรือนจากไม้แปรรูป (โต๊ะ/เตียง/ตู้) การแปรรูปสิ่งต่าง ๆ จากยางพารา เป็นต้น

สาขาที่ ๔ ด้านการแพทย์ไทย คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการดูแลและรักษาสุขภาพแบบพื้นบ้าน เช่น การหัตถเวชกรรมไทย (การนวดไทยการนวดประคบสมุนไพร, การใช้สมุนไพรในการรักษาโรค, การผดุงครรภ์พื้นบ้านโดยหมอด่านของชาวไทยมุสลิม (โต๊ะบีแดด) เป็นต้น

สาขาที่ ๕ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน เช่น การบวชป่า, การสืบชะตาแม่น้ำ, การทำแนวปะการังเทียม, การอนุรักษ์ป่าชายเลน เป็นต้น

สาขาที่ ๖ ด้านศิลปกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสาขาต่าง ๆ เช่น จิตรกรรม, ประติมากรรม, นาฏศิลป์, ดนตรี, ทัศนศิลป์, คีตศิลป์, การละเล่นพื้นบ้านและการนันทนาการ เช่น การขับร้องเพลงอีแซว, ลำตัด, ลิเก, หมอลำ, โนรา เป็นต้น

สาขาที่ ๗ ด้านภาษาและวรรณกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการใช้ภาษาทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน เช่นภาษาโบราณ, ภาษาถิ่น, หนังสือ, ตำรา, ตำรับอาหาร, งานประพันธ์/บทประพันธ์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง, เรื่องสั้น นวนิยาย นิทาน บทเพลงต่าง ๆ เป็นต้น

สาขาที่ ๘ ด้านอื่น ๆ เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อ ศาสนา ประเพณี พิธีกรรม อาหารไทย อาหารพื้นบ้าน เป็นต้น

๔. ภูมิสังคม หมายถึง สภาพทางกายภาพ ลักษณะของพื้นที่ วิถีชีวิต ค่านิยม ความหลากหลายของวัฒนธรรม ประเพณี ที่อยู่โดยรอบท้องถิ่นอาศัยอยู่นั้น ๆ ซึ่งมีความแตกต่างกันไปในแต่ละแห่งตามภูมิประเทศ โดยการพัฒนาเรื่องใดในท้องถิ่นนั้น ๆ จำต้องคำนึงถึงเรื่องภูมิสังคมอยู่เสมอ

บทที่ ๒

ข้อมูลทั่วไปของตำบลหนองแวง

ประวัติความเป็นมา

เมื่อก่อนบริเวณที่ก่อตั้งตำบลหนองแวงในปัจจุบัน เป็นที่รกร้างว่างเปล่า ตั้งอยู่บนเนิน มีป่ารกทึบ และอุดมสมบูรณ์ไปด้วยสัตว์ป่าหลายชนิด และครอบครัวแรกที่เดินทางมาที่ตำบลหนองแวง คือ ปู่พุทธ และย่าแพง ซึ่งอพยพมาจากบ้านเก่า อำเภอด่านขุนทด เมื่อเดินทางมาถึงที่บริเวณบ้านหนองแวง และได้เห็นว่าสถานที่ตรงนี้อุดมสมบูรณ์มีคลองน้ำไหลล้อมรอบ จึงนำลูกหลานตั้งหลักปักฐานที่นี่ และได้ไปทำที่นาโดยใช้จอบขุดทำนา และในบริเวณที่ทำนาในตอนนั้นคือ บริเวณบ้านน้อยหนองแวงในปัจจุบันและตรงทุ่งนาในบริเวณที่ทำนามีต้นไม้ชนิดหนึ่งขึ้นอยู่มากมาย ต้นไม้ชนิดนี้คือ ต้นแวง ปู่พุทธ จึงตั้งชื่อหมู่บ้านแห่งนี้ว่า หมู่บ้านหนองแวง ตามชื่อต้นแวงและต่อมาก็มีผู้คนทยอยมาตั้งถิ่นฐานตามมาเรื่อย ๆ จนกลายเป็นหมู่บ้านใหญ่ซึ่งตอนนั้น บ้านหนองแวง เป็นส่วนหนึ่งของตำบลบ้านเก่า อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ต่อมาได้แยกเป็นตำบลหนองแวง อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา และต่อมาตำบลหนองแวง ได้ขึ้นในเขตปกครอง อยู่กับ อำเภอเทพารักษ์ จังหวัดนครราชสีมา ในปัจจุบัน ตำบลหนองแวง ได้จัดตั้งเป็นสภาตำบลในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ และยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง ในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ (ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ลงนามโดย นายบรรหาร ศิลปะอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๓๙ หน้า ๗๐ ข้อ (๖๕๐) "ทั้งนี้ ให้ประกาศกระทรวงมหาดไทยนี้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป" ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๓ ตอนพิเศษ ๙๖ ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๓๙)

(๑) ด้านกายภาพ

๑) ที่ตั้ง

ตำบลหนองแวง เป็น ๑ ใน ๔ ตำบล ในเขต อำเภอเทพารักษ์ จังหวัดนครราชสีมา มีอาณาเขตพื้นที่อยู่ติดกับท้องถื่นใกล้เคียง ๖ ตำบล คือ ตำบลสำนักตะคร้อ ตำบลบึงปรือ ตำบลบ้านเก่า ตำบลหินดาด ตำบลห้วยบง ตำบลเขาน้อย อำเภอลำสนธิ ดังนี้

ทิศเหนือ	จรด	ตำบลสำนักตะคร้อ และตำบลบึงปรือ อำเภอเทพารักษ์
ทิศตะวันออก	จรด	ตำบลบ้านเก่า อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา
ทิศตะวันตก	จรด	ตำบลเขาน้อย อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี
ทิศใต้	จรด	ตำบลหินดาด และ ตำบลห้วยบง อำเภอด่านขุนทด

ตำบลหนองแวง อยู่ห่างจากตัวเมืองจังหวัดนครราชสีมา ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ระยะทางประมาณ ๘๕ กิโลเมตร อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเทพารักษ์ ไปทางทิศใต้ ระยะทางประมาณ ๑๖ กิโลเมตร เนื้อที่ ตำบลหนองแวง มีพื้นที่ตำบล ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ประมาณ ๙๖,๗๘๑ ไร่ หรือ ๑๕๔.๘๕ ตารางกิโลเมตร เป็นเขตปกครององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง ประมาณ ๙๖,๗๘๑ ไร่ หรือ ๑๕๔.๘๕ ตารางกิโลเมตร เป็นตำบลขนาดใหญ่

๒) ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลหนองแวงมีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ใช้ปลูกพืชไร่และไม้ผล ส่วนสภาพพื้นที่ที่มีลักษณะราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบใช้ทำนา

๓) ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพอากาศทั่วไปของตำบลหนองแวง จะมีด้วยกัน ๓ ฤดู คือ ๑.ฤดูหนาว ๒.ฤดูร้อน และ ๓.ฤดูฝน

๑. ฤดูหนาว เกิดจาก มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจะเริ่มตั้งแต่ประมาณกลางเดือนตุลาคม ถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ลักษณะโดยทั่วไปจะมีอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง

๒. ฤดูร้อน โดยจะเริ่มตั้งแต่ประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ถึง กลางเดือนพฤษภาคม ลักษณะโดยทั่วไปจะมีอากาศร้อนถึงร้อนจัดและแห้งแล้ง

๓. ฤดูฝน เกิดจาก มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ โดยจะเริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม ถึง กลางเดือนตุลาคม ลักษณะโดยทั่วไปจะมีเมฆมากและฝนตกชุก

๔) ลักษณะของดิน

ลักษณะของดินโดยทั่วไปของตำบลหนองแวง เป็นดินร่วนถึงดินร่วนปนทราย สีน้ำตาลเข้มหรือน้ำตาลปนแดงเข้ม ดินล่างเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย สีแดงปนเหลืองหรือแดง ลึกลงไปเป็นดินร่วนปนทราย สีแดงหรือแดงเข้ม ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง (pH ๕.๕-๗.๐) ในดินบน และเป็นกรดจัด (pH ๔.๕-๕.๐) ในดินล่าง มีความสามารถในการอุ้มน้ำต่ำ เป็นสาเหตุทำให้ขาดแคลนน้ำในช่วงหน้าแล้ง ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ที่ดินในการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และ ข้าว

บทที่ ๓
ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านเกษตรกรรม

การปลูกม่อนเลี้ยงไหม การปลูกต้นม่อน เพื่อนำไปเลี้ยงตัวหนอนไหม ของกลุ่มชาวบ้านโนนทอง หมู่ ๕ และบ้านเทพประทานพร หมู่ ๑๙ ตำบลหนองแวง อำเภอกะพ้อ จังหวัดนครราชสีมา เป็นอีกหนึ่งอาชีพในการส่งเสริมรายได้ เพื่อต่อยอด และยกระดับการทำเกษตร เพื่อนำใบของต้นม่อน ไปเลี้ยงตัวหนอนไหม และสามารถส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนได้

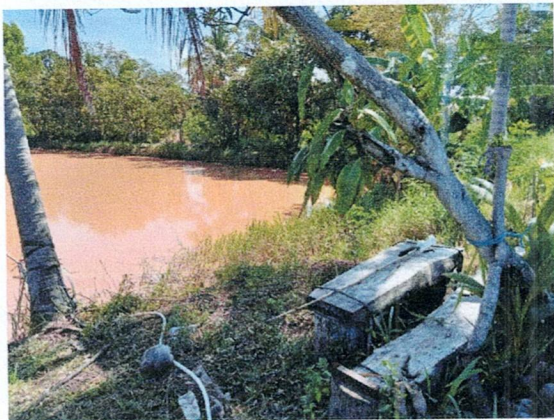
เจ้าของภูมิปัญญา : นายวิจิตร มายขุนทด

พื้นที่ : บ้านโนนทอง หมู่ที่ ๕ และบ้านเทพประทานพร หมู่ที่ ๑๙

ด้านเกษตรกรรม

เกษตรผสมผสาน เป็นการทำเกษตรยั่งยืนและได้ผลดี ที่สามารถใช้ได้ในพื้นที่ เป็นรูปแบบการทำตามโครงการพระราชดำริฯ เพื่อจัดสรรพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเริ่มจากการสร้างระบบนิเวศที่ดี สร้างความหลากหลายของการปลูกพืชผัก และการเลี้ยงปลา ส่งเสริมให้ครอบครัวเกิดความมั่นคงทางอาหาร มีอยู่ มีกิน และขยายขยายสู่การทำธุรกิจการเกษตร ที่เสริมสร้างสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน ถือเป็นหนึ่งของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันของคนในชุมชน

เจ้าของภูมิปัญญา : นางวรรณช ระวีพรมราช

พื้นที่ : ที่อยู่ ๑๑๑ หมู่ ๑๕ ตำบลหนองแวง อำเภอกะพ้อ จังหวัดนครราชสีมา

ด้านเกษตรกรรม

เกษตรผสมผสาน เป็นการทำเกษตรยั่งยืนและได้ผลผลิต ที่สามารถใช้ได้ในทุกพื้นที่ เป็นรูปแบบการทำตามโครงการพระราชดำริฯ เพื่อจัดสรรพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเริ่มจากการสร้างระบบนิเวศที่ดี สร้างความหลากหลายของการปลูกพืชผัก และการเลี้ยงปลา ส่งเสริมให้ครอบครัวเกิดความมั่นคงทางอาหาร มีอยู่ มีกิน และขยับขยายสู่การทำธุรกิจการเกษตร ที่เสริมสร้างสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน ถือเป็นหนึ่งของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันของคนในชุมชน

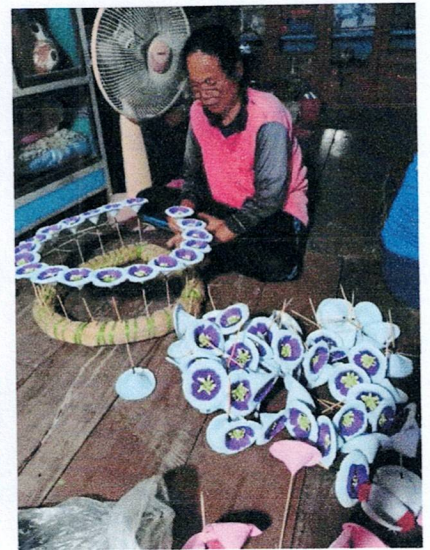
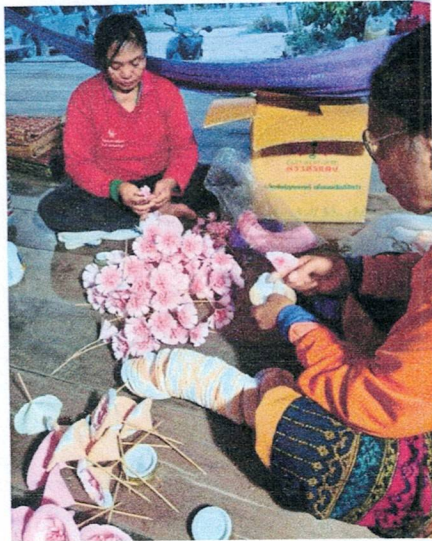
เจ้าของภูมิปัญญา : นางนิตยา ศรียุหะ

พื้นที่ : ที่อยู่ หมู่ที่ ๑ บ้านหนองแวง ตำบลหนองแวง อำเภอกะปง จังหวัดนครราชสีมา

ด้านหัตถกรรม

ทำพวงหรีดดอกไม้จันทร์ เพื่อเป็นการส่งเสริมประชาชนทั่วไป กลุ่มสตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ เยาวชน มีการรวมกลุ่ม ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบกิจกรรมเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น เป็นอีกหนึ่งอาชีพในการส่งเสริมรายได้ เป็นอาชีพเสริม ที่เสริมสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน ถือเป็นหนึ่งของภูมิปัญญาท้องถิ่น

เจ้าของภูมิปัญญา : นางสังวาล กองขุนทด

พื้นที่ : ที่อยู่ หมู่ที่ ๑๖ บ้านหนองแวงพัฒนา ตำบลหนองแวง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดนครราชสีมา

ด้านการแพทย์ไทย

การทำยาหม่องสมุนไพร น้ำมันเหลืองสมุนไพร เพื่อสุขภาพ เป็นการนำสมุนไพรพื้นบ้านชนิดต่างๆ มาเพื่อส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชุมชนในด้านส่งเสริมสุขภาพและเพื่อให้มีความรู้ในการผลิตยาหม่องสมุนไพร ใช้ดูแลสุขภาพตนเองในชุมชน เพิ่มคุณค่าของสมุนไพร เกิดความสามัคคี ช่วยเหลือกันภายในชุมชน

เจ้าของภูมิปัญญา : นางเจียน สายจันทร์

พื้นที่ : ที่อยู่ หมู่ที่ ๖ บ้านโนนเต็ง ตำบลหนองแวง อำเภอเทพารักษ์ จังหวัดนครราชสีมา

ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การปลูกป่า เป็นการพัฒนาผืนป่าของตำบลหนองแวง อันเป็นแหล่งอิงอาศัยและใช้ประโยชน์ในการดำรง
ของชุมชน เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนา และการใช้ประโยชน์
จากทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

ด้านอื่นๆ ประเพณี

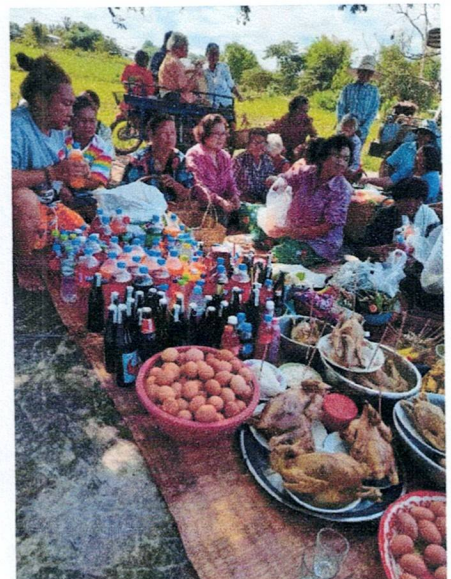
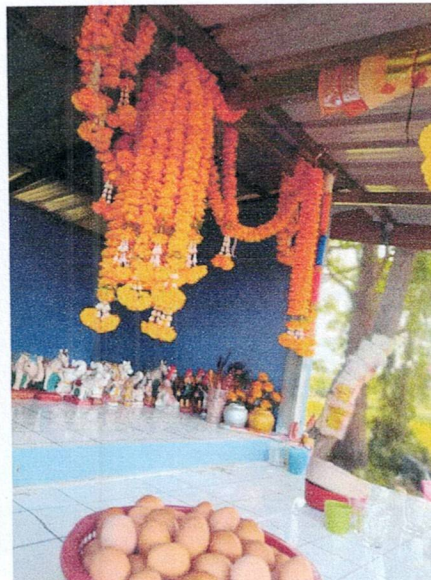
พิธีบวงสรวงท้าวสุรนารี (คุณย่าโม) องค์ประจำตำบลหนองแวง จัดขึ้นเพื่อเป็นการสักการะเทิดทูนวีรกรรมท่านท้าวสุรนารี หรือ คุณหญิงโม (ย่าโม) วีรสตรีไทย และปลุกจิตสำนึกให้เยาวชนไทยรุ่นหลังตระหนักถึงวีรกรรมอันกล้าหาญเสียสละและดำรงไว้ซึ่งความรักชาติ ผู้นำชาวบ้านเข้าต่อสู้กับกองทัพเจ้าอนุวงศ์แห่งนครเวียงจันทน์ที่ยกทัพมายึดเมืองนครราชสีมา จนเจ้าอนุวงศ์ถอนทัพออกจากเมือง

ด้านอื่นๆ

ประเพณีเลี้ยงศาลปู่ตาประจำชุมชน เป็นประเพณีความเชื่อของชาวอีสาน ที่มีความเกี่ยวพันต่อเนื่องกัน กล่าวคือก่อนจะมีการทำบุญช่าชะนั้นก็ต้องมีการเลี้ยงผีปู่ตาในระหว่างเดือน ๖ - ๗ เฒ่าจ้ำจะเป็นผู้กำหนดเอาวันใดวันหนึ่ง ในช่วงนี้เป็นวันเลี้ยงปู่ตา เมื่อกำหนดวันได้แล้ว เฒ่าจ้ำก็จะบอกชาวบ้านให้เตรียมอาหารคาวหวานมาเลี้ยงปู่ตา พร้อมทั้งแนะนำให้ชาวบ้านสะเดาะเคราะห์ร้ายของครอบครัวตนเองไปให้พ้นด้วย พิธีสะเดาะเคราะห์นั้นทำได้โดยมีเครื่องสังเคราะห์ ซึ่งก็คืออาหารหวานคาวบรรจุลงในกระทงกาบกล้วยรูปสามเหลี่ยม วิธีทำกระทงกาบกล้วยให้มีรูปร่างตามที่ต้องการ

เอกสารแนบท้าย

เอกสารฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินงาน และกิจกรรมสำรวจข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ในเขตตำบลหนองแวง เพื่อให้สาธารณชนได้เข้ามาศึกษา และเรียนรู้ข้อมูลจากองค์กร อันเป็นประโยชน์ต่อการ
นำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้